

Бородиня В.І., кандидат ветеринарних наук,

Чміль Е.В., студент

Національний університет біоресурсів та природокористування України,
м. Київ

ЕТІОЛОГІЯ, ПОШИРЕННЯ, ДІАГНОСТИКА І ЕФЕКТИВНІСТЬ ЛІКУВАННЯ СВИНОМАТОК З СИНДРОМОМ ММА

Рецензент – кандидат ветеринарних наук В.П. Плугатирьов

У статті наведено результати досліджень щодо визначення причин захворювання свиноматок на початку післяродового періоду синдромом метрит-мастит-агалактія (ММА) і встановлено фактори, які сприяють зростанню чисельності цієї патології. Встановлена поширеність зазначеного захворювання серед тварин у крупному спеціалізованому свиногосподарстві в залежності від сезону року, перебігу родів, представлені результати проведення діагностичних досліджень і клінічного прояву цього захворювання у свиноматок. Представлено результати визначення ефективності деяких методів комплексного лікування свиней з ММА.

Ключові слова: свиноматки, ММА, етіологія, поширення, діагностика, комплексне лікування, ефективність.

Постановка проблеми. Забезпечення населення держави м'ясом і м'ясною продукцією можливе завдяки відновленню та інтенсифікації тваринництва. Свинарство, як галузь з великим виробничим потенціалом, має провідне значення завдяки біологічним і фізіологічним особливостям цього виду тварин – їх багатоплідності і скоростиглості [2].

Аналіз основних досліджень і публікацій. Інтенсивне використання маткового поголів'я для відтворення є основною умовою одержання максимальної кількості продукції у свинарських господарствах. На цьому етапі дуже важливою є своєчасна діагностика, лікування і профілактика патологій і захворювань репродуктивних органів у період поросності та під час післяродового періоду. Це є гарантією максимально швидкого і сприятливого одужання свиноматок і високої збережуваності поросят-сисунів [6].

Промислове свинарство, технологічно зорієнтоване на інтенсивну експлуатацію маткового поголів'я, нерідко призводить до ослаблення резистентності організму тварин і виникненню різноманітних патологій, в тому числі репродуктивних органів. Практика експлуатації свинарських комплексів промислового типу показала, що при цілорічному безвигульному утриманні тварин, концентратному нормованому типі годівлі та розміщенні великого поголів'я на обмежених площах, часто реєструються післяродові хвороби свиноматок, які перебігають у формі синдрому метрит-мастит-агалакції післяродового гнійно-катарального ендометриту та призводять до зниження або припинення секреції молока, високої захворюваності і загибелі новонароджених поросят, що сягає 40–50 %, а в окремих випадках до 70–80 % [3, 4].

Вважають, що безпосередньою причиною хвороб статевих органів і молочної залози запального характеру в післяродовому періоді є розмноження в матці і молочній залозі свиноматок різних мікроорганізмів як окремо, так і в асоціаціях. Для їх лікування і профілактики рекомендують використовувати препарати антимікробної дії [1, 3, 5].

Для більш ефективного лікування свиноматок, хворих післяродовими захворюваннями, використовують різноманітні засоби і методи етіотропної, патогенетичної, загальностимулюючої і симптоматичної терапії в комплексному застосуванні.

Мета і завдання досліджень. Метою проведених досліджень було вивчення етіології і поширення синдрому ММА у свиноматок у крупному спеціалізованому господарстві, апробація деяких схем комплексного лікування тварин з цією патологією і визначення їх ефективності.

Матеріали і методи досліджень. Дослідження проводили у спеціалізованому господарстві Київської області на хворих синдромом ММА свиноматках великої білої породи у віці двох-трьох років, середньої вгодованості, з масою тіла 170–230 кг. Усі тварини утримувалися у типовому приміщенні, в індивідуальних станках, без надання їм моціону. Умови утримання і годівлі були однаковими.

Хворих на ММА свиноматок досліджували клінічно. З'ясовували анамнестичні дані, проводили загальне клінічне дослідження і спеціальне зовніш-

не і внутрішнє акушерсько-гінекологічне дослідження хворих тварин. Особливу увагу звертали на стан молочної залози хворих на ММА свиноматок. Всього з ознаками ММА нами було виявлено 16 свиноматок з яких було сформовано одну дослідну і одну контрольну групу, – по 8 тварин у кожній. Свиноматок дослідної групи з ознаками метриту маститу-агалактії лікували комплексним методом, використовуючи амоксицилін, окситоцин, катозал, йодопен, новокаїн у вигляді блокади за В.В. Мосіним. Для тварин контрольної групи застосовували такі ж препарати за виключенням новокаїнової блокади.

Результати досліджень. Аналізуючи дані ветеринарного і зоотехнічного обліку в господарстві, а також результати власних досліджень було встановлено, що в етіології розвитку синдрому ММА у свиноматок початком захворювання найчастіше було запалення матки на початку післяродового періоду. Патологічний інфекційний процес поширювався на молочні пакети, викликаючи запалення більше ніж у половини із них. У кінцевому результаті захворювання призводило спочатку до зниження, а потім і до повної втрати молока. Захворювання виникало у свиноматок протягом перших трьох днів післяродового періоду. Зазначена патологія діагностувалася частіше після 2–3 опоросу. Такі патологічні стани, як затримання посліду, важкі роди, збільшення тривалості поросності, первинна слабкість родів у свиноматок, які проявлялися подовженням родового акту, збільшенням кількості мертвонароджуваних поросят частіше за все передували зазначеному захворюванню. Під час аналізу причинно-наслідкового зв'язку захворювання на ММА не можна не звернути увагу на виникнення даного захворювання у 6,4 % тварин з нормальним перебігом опоросу. Це наводить на думку, що саме бактеріальна контамінація матки є головною причиною появи метриту у перші дні після нормального опоросу.

Аналіз поширення ММА свиноматок у господарстві у зв'язку з сезоном року засвідчує, що за 2011 рік у господарстві захворіло 28,9 % від числа тварин, які опоросились. Найбільша кількість тварин, хворих на ММА, зареєстрована у зимово-весняний період року, із листопада по березень місяць включно. Середній рівень захворювання тварин у цей період склав 47,6 % від числа свиноматок, що опоросилися. Таким чином, сезонна динаміка захворюваності свиноматок на ММА в умовах спеціалізованого господарства має

місце і є свідченням вад утримання та неповноцінності годівлі свиней у зимово-весняний період.

Ранні клінічні ознаки захворювання матки в обстежених тварин з'являлися на 1-2 добу після опоросу. Діагноз на ММА у свиноматок ставили, враховуючи дані клінічного обстеження і характерні клінічні ознаки цього захворювання.

Порівнюючи ефективність деяких методів комплексного лікування свиноматок з синдромом ММА були отримані результати, наведені в таблиці.

***Результати визначення ефективності
лікування свиноматок з синдромом ММА***

Група тварин	К-сть тварин у досліді	Результати лікування							
		Тривалість лікування (днів)	Одужало тварин		Збереження приплоду			Прийшло в охоту	
			к-сть	%	всього	вижило	%	к-сть	%
контрольна	8	4,6 (4–6)	7	87,5	82	68	82,9	6	85,7
дослідна	8	3,5 (3–4)	8	100	79	73	92,4	8	100

Як видно з даних, наведених у таблиці, в контрольній групі тварин тривалість лікування склала 4,6 дня, з відхиленням в межах групи 4–6 днів, з 8 свиноматок одужало 7 тварин, що склало 87,5 %. З 82 поросят, які народилися у свиноматок цієї групи, вижило 68, що склало 82,9 %. Протягом місяця спостереження після завершення лікування в охоту прийшло 6 свиноматок з 8, а це становить 85,7 %.

У дослідній групі тривалість лікування була на 1,8 дня коротшою, ніж в контрольній групі, і склала 3,5 дня, з відхиленням в межах групи 3–4 дні. З 8 свиноматок зазначеної групи одужали всі тварини – 100 %. З 79 народжених свиноматками цієї групи поросят залишилося живими 73 тварини, а це становить 92,4 %. В охоту прийшли всі 8 тварин дослідної групи.

Отже, проаналізувавши одержані результати терапевтичної ефективності деяких схем комплексного лікування свиноматок із синдромом ММА, нами був зроблений висновок щодо вищої ефективності схеми комплексного лікування хворих тварин у дослідній групі. Цим тваринам у складі комплексної терапії використовували новокаїнову блокаду за В.В. Мосіним.

Висновки:

1. Головним в етіології розвитку синдрому ММА у свиноматок було запалення матки на початку післяродового періоду. Такі патологічні стани, як атонія і гіпотонія матки, затримання посліду, важкі роди, збільшення тривалості поросності, первинна слабкість родів у свиноматок, які проявлялися подовженням родового акту, збільшенням мертвонароджуваних поросят частіше за все передували зазначеному захворюванню.
2. Захворювання виникало у свиноматок протягом перших трьох днів післяродового періоду. Ранні клінічні ознаки захворювання матки у тварин з'являлися на 1–2 добу після опоросу. Зазначену патологію діагностували частіше після 2–3 опоросу в 28,9 % свиноматок, які опоросилися, за наявності сезонної динаміки захворюваності тварин.
3. Захворювання на ММА виникало у 6,4 % тварин з нормальним перебігом опоросу, а це підтверджує, що саме бактеріальна контамінація матки є головною причиною появи метриту у перші дні після нормального опоросу.
4. Комплексне лікування свиноматок із синдромом ММА в дослідній групі було більш ефективним у порівнянні з контрольною групою. Тваринам дослідної групи використовували крім амоксициліну, окситоцину, катозалу, йодопенуновокаїнову блокаду за В.В. Мосіним у складі комплексної терапії.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Кони́на Н. А. Послеродовые эндометриты свиноматок (клинический и микробиологический аспекты) / Н.А. Кони́на // Проблемы и перспективы развития науки в ин-те вет. медицины ОмГАУ. Омск, 2002. – Т 1. – С. 119.
2. Коцарев В.Н. Профілактика послеродових захворювань у свиноматок / В.Н. Коцарев // Ветеринария. 2005. – №3. – С. 39–43.
3. Коцарев, В. Н. Профілактика метрит-мастит-агалактии у свиноматок / В. Н. Коцарев, В. Д. Мисайлов, В. С. Бузлама // Свиноферма. 2005. – № 10. – С.74–76.
4. Мисайлов, В. Нарушения лактации у свиноматок / В. Мисайлов, А. Сотников, В. Водяников // Свиноводство. 2000. – № 4. – С. 24–26.
5. Михайлов, Н. Н. Лечение гинекологических болезней у свиней / Н. Н. Михайлов, В. А. Зуди́лин // Ветеринария. 1980. – № 4. – С. 48–49.
6. Осипчук Г.В. Субклинический мастит у свиноматок в условиях Республики Молдова и его фармакокоррекция : автореф. дис. на соискание науч. степени канд. вет. наук : спец. 16.00.07 «Ветеринарное акушерство и биотехника репродукции животных», 16.00.04 «Ветеринарная фармакология с токсикологией» / Г. В. Осипчук. – Краснодар, 2009. – 23 с.